Univerza v Ljubljani
Fakulteta za matematiko in fiziko

Finančni praktikum

Največje neodvisne množice z lokalnim iskanjem

Avtorja:
Jaka Mrak
Žiga Gartner

Mentorja:
prof. dr. Sergio Cabello
doc. dr. Janoš Vidali

Ljubljana, 9. januar 2022

Kazalo

1 Navodilo

Naloga je iskanje največje neodvisne množice v grafu $G = (V, E)$ s pomočjo celoštevilskega linearnega programiranja. Velike neodvisne množice v grafu lahko poiščemo s pomočjo metode lokalnega iskanja. Začnemo s poljubno neodvisno množico $U \subseteq V$, kjer k vozlišč nadomestimo s $k + 1$ vozlišči tako, da ohranjamo neodvisnost množice U. Konstanta k je dana na začetku. Primerjali bomo metodi lokalnega iskanja in optimalne rešitve ter primerjali njune rešitve za nekatere preproste grafe.

2 Opis problema

Definicija 1. *Naj bo $G = (V, E)$ graf.* ***Neodvisna množica*** *U, v grafu G, je taka podmnožica množice vozlišč V, kjer poljubni dve vozlišči iz množice U nista sosednji.* ***Maksimalna neodvisna množica*** *v grafu G pa je taka neodvisna množica, kjer ne obstaja vozlišče $v \in V$ in $v \notin U$, ki bi ga lahko dodali množici U in pri tem ohranili neodvisnost množice U. Torej je neodvisna množica U največja taka, če velja ena od naslednjih dveh lastnosti:*

1. $v \in U$
2. $S(v) \cap U \neq \emptyset$, *kjer je $S(v)$ množica sosedov v.*

Največja neodvisna množica *je neodvisna množica, največje možne velikosti, za dan graf G. Velikosti največje neodvisne množice, za graf G, pa pravimo* ***neodvisnostno število*** *in pogosto označimo $\alpha(G)$.*

Definicija 2. *Celoštevilski linearni program v standardni obliki je dan z matriko $A \in \mathbb{R}^{m \times n}$, vektorjem $b \in \mathbb{R}^m$ in vektorjem $c \in \mathbb{R}^n$. Iščemo*

$$max < c, x >,$$

da bodo zadoščeni pogoji

$$Ax \leq b, x \geq 0,$$

kjer je $x \in \mathbb{Z}^n$.

Posledica 1. *Problem največje neodvisne množice v grafu $G = (V, E)$ lahko s celoštevilskim linearnim programiranjem modeliramo na sledeč način:*

$$max \sum_{v \in V} x_v,$$

da velja:

$$x_v + x_w \leq 1 \ za \ \forall vw \in E,$$

$$x_v \in \{0, 1\}$$

$$x_u = \begin{cases} 1, & za \ u \in U \\ 0, & za \ u \notin U \end{cases}, U \ neodvisna \ množica \ v \ grafu \ G.$$

Največjo neodvisno množico v množici vseh neodvisnih podmnožic grafa $G = (V, E)$ bomo iskali s pomočjo celoštevilskega lineranega programiranja in lokalnega iskanja. **Lokalno iskanje** temelji na izbiri začetne neodvisne podmnožiče vozlišč $U \subset V$ v kateri k vozlišč zamenjamo s $k+1$ vozlišči in pri tem ohranjamo neodvisnost množice U.

3 Opis dela

V nadaljevanju bomo največjo oz. maksimalno množico iskali s pomočjo CLP, v Sage, in s pomočjo implementiranega algoritma $nakljucni\_MIS(G)$ kasneje izboljšanega z lokalnim iskanjem. Algoritme bomo izvajali na grafih, generiranih s pomočjo Erdős-Rényijevega $G(n, p)$ modela. Primerjali bomo maksimalne (ali pa največje) neodvisne množice, ki jih algoritmi poiščejo, časovno zahtevnost algoritmov, kasneje pa še, kako vpliva spreminjanje števila vozlišč in verjetnosti, v modelu, na velikost maksimalne (ali pa največje) neodvisne množice in časovno zahtevnost algoritmov.

3.1 Generiranje podatkov

Kot omenjeno, bomo grafe generirali s pomočjo Erdős-Rényijevega $G(n, p)$ modela.

Definicija 3. *Erdős-Rényijev model $G(n, p)$ generira graf z n naključno povezanimi vozlišči. Vsaka povezava je v graf vključena neodvisno, z verjetnostjo p.*

Generirali bomo grafe s konstantima (n, p), z naraščajočim n in konstantnim p ter s konstantim n in naraščajočim p. Za generacijo podatkov v Pythonu bomo uporabili knjižnico $NetworkX$, nato pa objekte grafov, s funkcijo $nx.to\_dict\_of\_lists(graf)$, kjer je nx okrajšava za $NetworkX$, pretvorili še v slovarje list, da bomo lahko grafe uporabljali še v okolju $Sage$. Grafe, na katerih bomo izvajali algoritme, bomo shranili še v $JSON$ datoteke.

3.2 Algoritmi

Za iskanje maksimalne neodvisne množice smo implementirali algoritem $nakljucni\_MIS(G)$, čigar rešitev bomo poizkušali izboljšati še z algoritmom $lokalno\_iskanje(G, I)$. Oba algoritma bosta kot argument sprejela graf G, algoritem $lokalno\_iskanje(G, I)$ pa še neko maksimalno neodvisno množico I, grafa G.

Algoritem 1 $nakljucni\_MIS(G)$

$I \leftarrow \emptyset$
$\forall v \in V$ dobi vrednost $P(v) \in permutacija(V)$
if $P(v) < P(w)$ *za* $\forall w \in sosedi(v)$ **then**
    $I \leftarrow I \cup v$
$V' \leftarrow V \setminus (I \cup sosedi(I))$.
$E' \leftarrow E \setminus povezave(I)$.
return $I \cup MIS(G' = (V', E'))$

Algoritem 2 $lokalno\_iskanje(G, I)$

$I \leftarrow \emptyset$
$\forall v \in V$ dobi vrednost $P(v) \in permutacija(V)$
if $P(v) < P(w)$ *za* $\forall w \in sosedi(v)$ **then**
    $I \leftarrow I \cup v$
$V' \leftarrow V \setminus (I \cup sosedi(I))$.
$E' \leftarrow E \setminus povezave(I)$.
return $I \cup MIS(G' = (V', E'))$

3.3 Analiza rezultatov

3.3.1 Analiza algoritmov na grafih $G(50, 0.3)$

Najprej bomo primerjali algoritme na Erdős-Rényijevih $G(50, 0.3)$. Na tak način sva generirala 500 grafo in na njih izvedla algoritma $CLP(G)$, $nakljucni\_MIS(G)$, za vsak graf pa sva slednjega poskušala izboljšati še z algoritmom $lokalno\_iskanje(G, I)$, ki poleg grafa G sprejme še $I = nakljucni\_MIS(G)$.

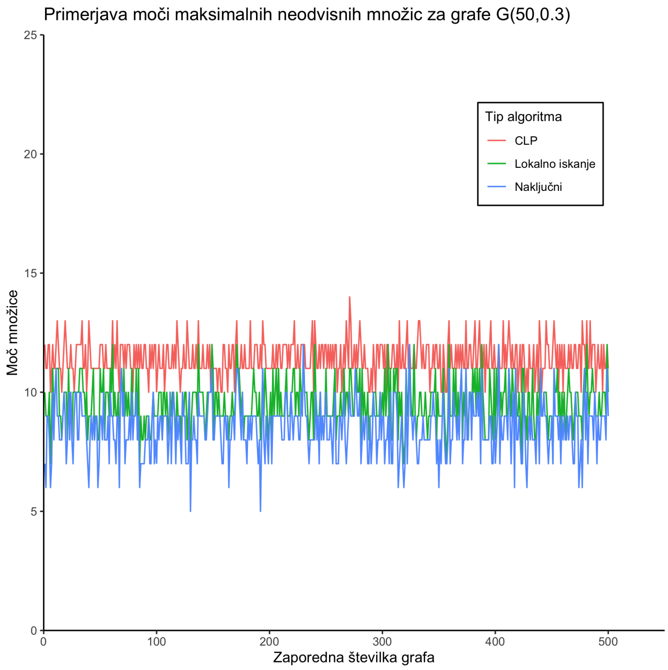

Slika 1: Moči neodvisnih množic za grafe $G(50, 0.3)$

Opazimo, da neodvisne množice največjih moči najde CLP. Kljub temu so na grafu opazni osamelci, ko $lokalno\_iskanje(G, I)$ vrne neodvisne množice izstopajočih moči. Teh pojavov si ne znava najbolje razložiti. Bodisi CLP nikoli ne vrne največje neodvisne množice, neodvisna množica $I = nakljucni\_MIS(G)$ pa je v teh primerih odlična za lokalno iskanje.

Kljub temu, da je, za generirane grafe, CLP najpogosteje vrnil najboljšo rešitev, lahko v naslednjem grafu vidimo njegovo slabost, CLP je občutno počasnejši od preostalih dveh algoritmov.

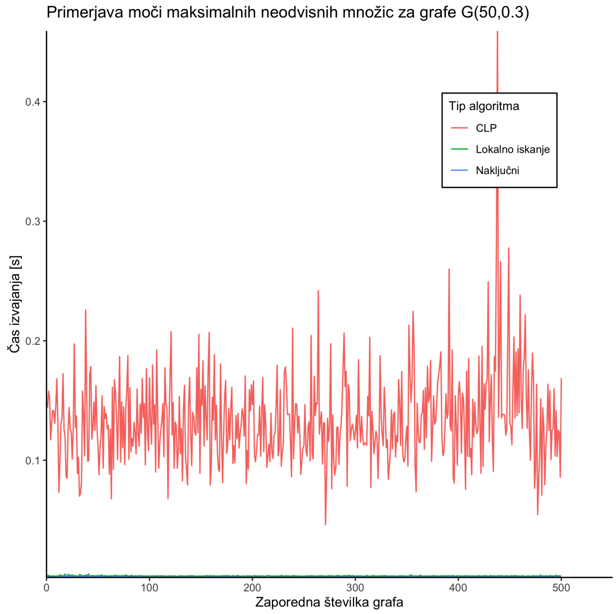

Slika 2: Časovne zahtevnosti algoritmov za $G(50, 0.3)$

Če si pogledamo še odstopanja rešitev $lokalnega\_iskanja$ od CLP opazimo, da je bila rešitev $lokalnega\ iskanja$ največkrat za dve vozlišči manjša od rešitve CLP.

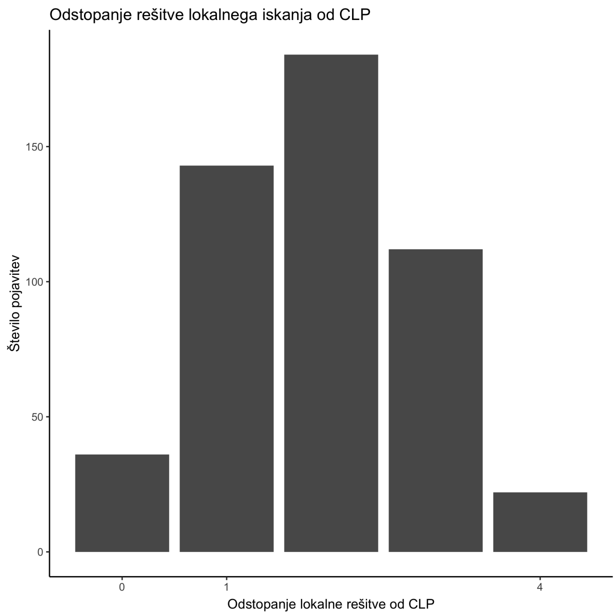

Slika 3: Odstopanja rešitev lokalnega iskanja do CLP.

Kot omenjeno, je maksimalne neodvisne množice z najvišjimi močmi vračal CLP, povprečju so bile te množice velikosti 12. Druge največje množice je vračalo *lokalno iskanje*, katerega množice so imele v povprečju 9 vozlišč, za eno več kot od povprečja moči neodvisnih množic pridobljenih z algoritmom *nakljucni_MIS*. Rezultati so vidni na spodnjem grafu.

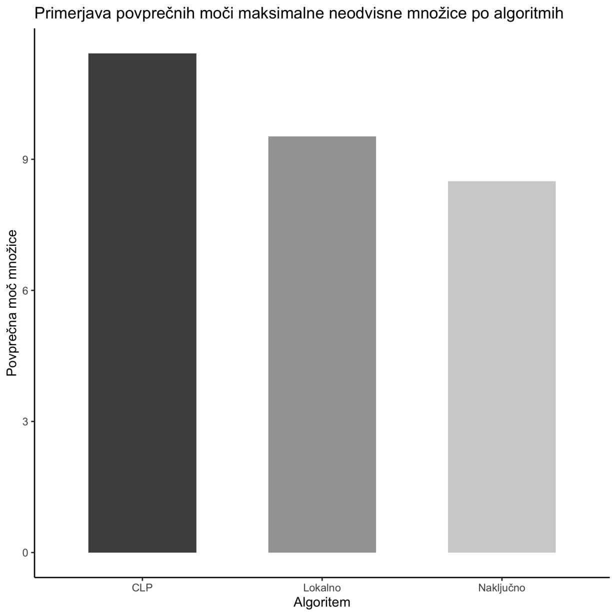

Slika 4: Povprečne vrednosti rezultatov posameznih algoritmov

3.3.2 Primerjava algoritmov na grafih s konstantno verjetnostjo p in spremenljivim številom vozlišč n

Drugo skupino grafov sva, tako kot prvo, generirala z Erdős-Rényijevim $G(n, p)$ modelom, vendar pri tem spreminjala število vozlišč v grafih, verjetnost pa ohranila konstantno $p = 0.05$. Algoritme sva izvajala na grafih velikosti od 1 do 600 vozlišč.

Na spodnjem grafu si lahko ogledamo kako se, s povečevanjem števila vozlišč, spreminja moč maksimalnih neodvisnih množic. Pri konstantni verjetnosti p, se moč maksimalne neodvisne množice, v odvisnosti od moči množice vozlišč V, povečuje skoraj linearno, vendar moč maksimalnih neodvisnih množic dobljenih s CLP narašča hitreje od tistih pridobljenih z *nakljucni_MIS* in *lokalnim iskanjem*.

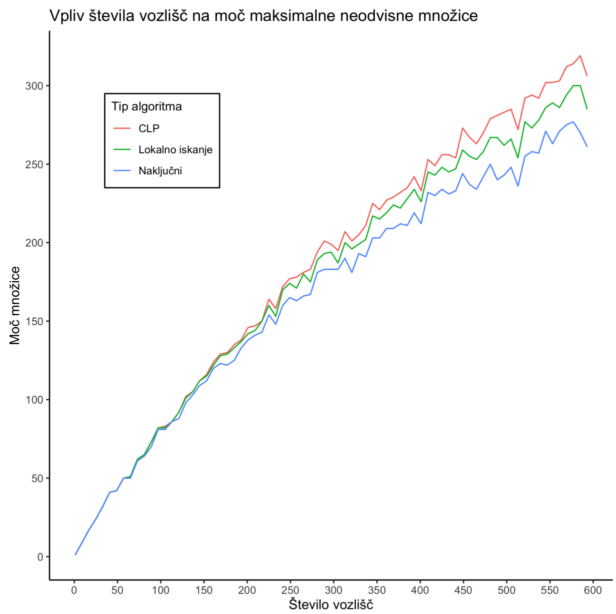

Slika 5: Velikosti neodvisnih množic v odvisnosti od števila vozlišč n

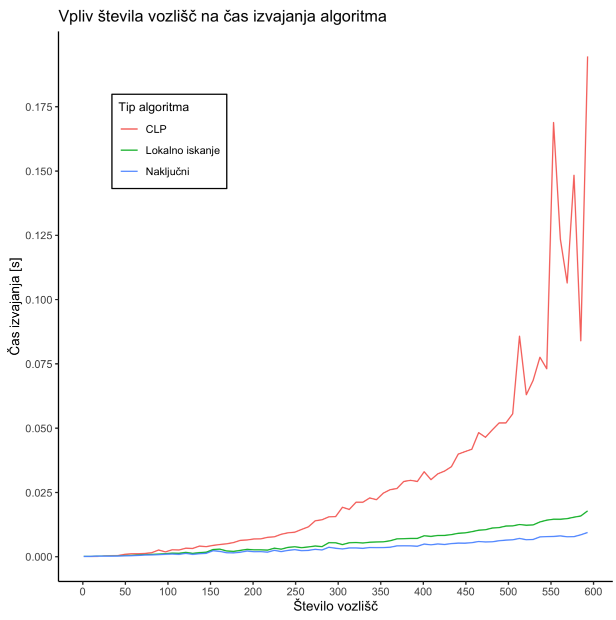

Slika 6: Spreminjanje časovne zahtevnosti algoritmov v odvisnosti od števila vozlišč n

Na zgornjem grafu ponovno opazimo največjo slabost iskanja maksimalne neodvisne množice s CLP, tj. časovno zahtevnost. Čas, porabljen za izvajanje CLP je, v odvisnosti od števila vozlišč v množici V, naraščala eksponentno. Prav tako je naraščala časovna zahtevnost algortima $nakljucni\_MIS$ in $lokalnega\_iskanja$, vendar so bila naraščanja, na opazovanih grafih, občutno manjša. Glede na to, da je iskanje maksimalne neodvisne množice NP-težek problem lahko pričakujemo, da bi z nadaljnjim povečevanjem števila vozlišč v množici V, časovna zahtevnost začela naraščati eksponentno tudi za zadnja dva algoritma. Zametki tega so opazni, ko gledamo časovne zahtevnosti algoritmov *nakljucni_MIS* in *lokalnega iskanja* za največje moči množice V.

3.3.3 Primerjava algoritmov na grafih s konstantim številom vozlišč n in spremenljivo verjetnostjo p

Tudi zadnjo skupino grafov sva generirala z Erdős-Rényijevim $G(n, p)$ modelom, pri tem pa ohranila konstantno velikost množice vozlišč V in spreminjala verjetnosti p. Vrednosti verjetnosti sva dobila s klicom funkcije $numpy.linspace(0.1, 0.8, 80)$.

Če je, s povečevanjem velikosti množice V, naraščala tudi velikost maksimalne neodvisne množice, opazimo, da je v primeru povečevanja verjetnosti p vzorec nasproten, saj velikost maksimalne neodvisne množice pada, ko povečujemo verjetnost p in posledično število povezav v grafu. Torej velikost maksimalne neodvisne množice ni odvisna le od števila vozlišč v grafu, ampak tudi od števila povezav. Ugotovitve so opazne na spodnjem grafu.

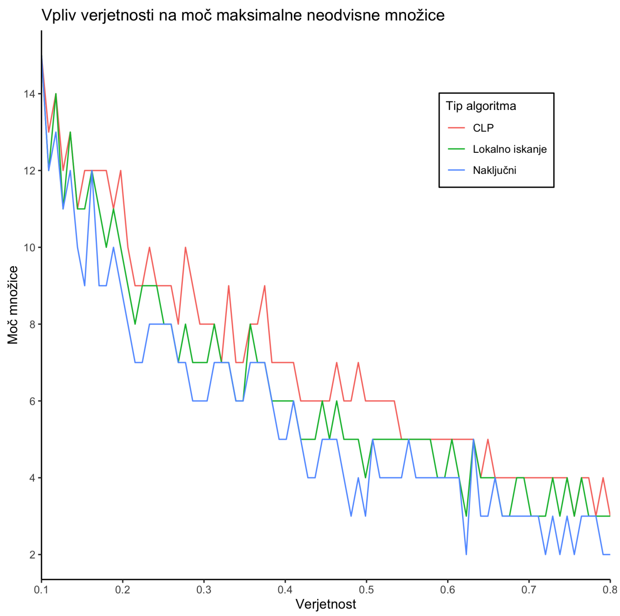

Slika 7: Vpliv verjetnosti na velikost neodvisnih množic

Tako kot velikost maksimalne neodvisne množice, je od števila povezav v grafu (oz. verjetnosti p), odvisna tudi časovna zahtevnost algoritmov. Časovna zahtevnost algoritmov ob povečevanju števila povezav v grafu se obnaša podobno, kot se je obnašala pri povečevanju vozlišč. Časovna zahtevnost vseh treh algoritmov narašča skupaj s verjetnostjo p, vendar pri CLP hitreje kot pri *nakljucni_MIS* in *lokalnim iskanjem*.

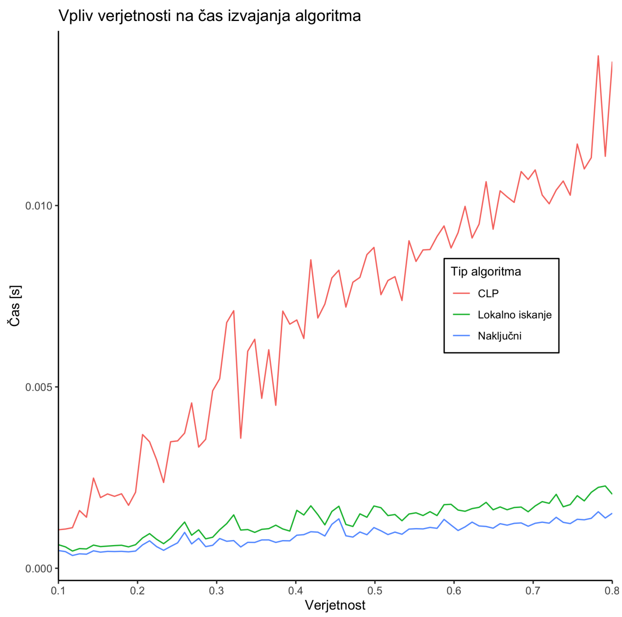

Slika 8: Vpliv verjetnosti na časovno zahtevnost algoritmov

4 Zaključek

Iz analize rezultatov lahko zaključimo, da v primeru generiranja grafov z Erdős-Rényijevim $G(n,p)$ modelom, na velikost maksimalne neodvisne množice v danem grafu vplivata tako število vozlišč v grafu, kot tudi število povezav. Kot alternativo iskanju maksimalne neodvisne množice s CLP-jem, smo uspeli implementirati algoritem $nakljucni\_MIS$ in ga kasneje izboljšati z lokalnim iskanjem. Čeprav so rešitve CLP malenkost boljše v večini primerov, sta $nakljuci\_MIS$ in $lokalno\ iskanje$ boljša za grafe z večjim številom vozlišč, ali pa z večjim številom povezav, saj sta manj časovno zahtevna.

Literatura

[1] Gary Miller. *Lecture 32: Luby's Algorithm for Maximal Independent Set*, dostopno na http://www.cs.cmu.edu/afs/cs/academic/class/15750-s18/ScribeNotes/lecture32.pdf.

[2] Diogo Andrade, Mauricio G. C. Resende. *Fast Local Search for the Maximum Independent Set Problem.* Conference Paper in Journal of Heuristics, May 2008, dostopno na https://www.researchgate.net/publication/221131653_Fast_Local_Search_for_the_Maximum_Independent_Set_Problem.

[3] *Maximal independent set*, v: Wikipedia: The Free Encyclopedia,[ogled 6. 1. 2022], dostopno na https://en.wikipedia.org/wiki/Maximal_independent_set.

[4] *Independent set (graph theory)*, v: Wikipedia: The Free Encyclopedia,[ogled 6. 1. 2022], dostopno na https://en.wikipedia.org/wiki/Independent_set_(graph_theory).